

عنوان:

ارتباط بین مصرف تریاک و ابتلا به سرطان دستگاه گوارش: مطالعه مورد - شاهدی

استاد راهنما:

دکتر رضا وزیری نژاد

پژوهش و نگارش:

رویا نجفی پور

تیر ۹۸

چکیده

مقدمه: سرطان‌های دستگاه گوارش از جمله شایع‌ترین سرطان‌ها در سطح جهان می‌باشند. عوامل خطر گوناگونی می‌توانند خطر ابتلاء به این سرطان‌ها را افزایش دهند. در سال‌های گذشته تعدادی از مطالعات اپیدمیولوژیک شواهدی در خصوص اثرات سرطان‌زایی استفاده از تریاک در انسان گزارش کرده‌اند. از طرفی شیوع مصرف و میزان تولید این ماده مخدر طی سال‌های اخیر و در سراسر جهان روند افزایشی داشته است. لذا این مطالعه به منظور بررسی ارتباط بین مصرف تریاک و بروز سرطان‌های دستگاه گوارش طراحی و اجراء شد.

روش اجرا: مطالعه مورد-شاهدی حاضر بر روی ۹۵ بیمار مبتلا به سرطان‌های دستگاه گوارش (سرطان‌های مری، معده، پانکراس و کولورکتال) و ۱۹۰ فرد سالم (به ازای هر فرد بیمار دو فرد سالم) در سال ۱۳۹۷ در شهرستان رفسنجان صورت گرفت. افراد گروه مورد و شاهد از لحاظ سن، جنس، محل سکونت و مصرف سیگار به روش فردی همسان‌سازی شدند. اطلاعات مورد نیاز شامل اطلاعات دموگرافیک، اطلاعات مربوط به رژیم غذایی و سابقه مصرف سیگار، قلیان، تریاک و مشتقات آن، با استفاده از چک‌لیست و از طرق مصاحبه جمع‌آوری شد. اطلاعات با استفاده از نرم‌افزارهای آماری SPSS و SAS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. به‌منظور بررسی ارتباط مورد نظر و محاسبه نسبت شانس از مدل‌های رگرسیون لجستیک شرطی استفاده گردید.

یافته‌ها: نتایج مطالعه نشان داد که پس از حذف اثر متغیرهای مخدوش‌گر؛ مصرف تریاک به‌طور معنی‌داری موجب افزایش خطر ابتلاء به سرطان‌های دستگاه گوارش می‌گردد ($\text{Odds Ratio; OR} = 5/95, 95\% \text{ CI: } 2/4 - 14/9$) و شانس ابتلاء را ۵/۹۵ برابر افزایش می‌دهد. هم‌چنین به ازای هر واحد (مثقال-سال) افزایش در میزان مصرف تجمعی تریاک، شانس ابتلاء به این سرطان‌ها ۴/۰٪ افزایش پیدا می‌کند. از طرفی مصرف میوه و سبزیجات می‌توانند با ایفای نقش محافظتی و به‌عنوان تعدیل‌کننده اثر، اندازه خطر تأثیر مصرف تریاک بر بروز این سرطان‌ها را کاهش دهند (به‌ترتیب با نسبت شانس ۴/۷ و ۴/۹).

نتیجه‌گیری: مصرف تریاک به عنوان یک عامل خطر می‌تواند منجر به افزایش خطر ابتلاء به سرطان‌های دستگاه گوارش شود. هم‌چنین با افزایش میزان و مدت مصرف این ماده مخدر شانس ابتلاء نیز افزایش می‌یابد. از طرفی مصرف میوه و سبزیجات می‌تواند این میزان خطر را کاهش دهد.

واژگان کلیدی: سرطان‌های دستگاه گوارش، تریاک، ایران، مطالعه مورد-شاهدی